

WAT ZIJN JE RECHTEN OVER JE PERSOONSgegevens IN DE SLIMME STAD?

Vraag jij je ook wel eens af welke **persoonsgegevens** er allemaal over jou en je medeburgers circuleren? Heb je er een idee van hoe die worden benut in **'smart cities' of slimme steden**? Smart cities maken gebruik van veel gegevens, óók persoonsgegevens. Persoonsgegevens zijn immers niet alleen namen en adresgegevens, maar **alle gegevens waarmee iemand potentieel te identificeren is**. Dus ook: nummerplaten, camerabeelden, telefoonnummers, e-mailadressen, locatiegegevens, IP- en MAC-adressen van persoonlijke apparaten (zoals smartphones), bankrekeningnummers, enz. Het verwerken van deze gegevens is **niet zonder risico's**. Wie de gegevens gebruikt, moet rekening houden met een aantal wetten die gebruikers beschermen. In deze fiche geven we een paar manieren waarop die bescherming moet plaatsvinden in de smart city.

RECHT OP INFORMATIE

Als jouw persoonsgegevens worden verwerkt, moet je daarvan op de hoogte worden gebracht. Zowel de **Algemene Verordening Persoonsgegevens** (AVG, of GDPR in het Engels) als andere wetten (bijvoorbeeld de camerawet) schrijven voor welke informatie je moet krijgen. Zo moet je informatie krijgen over **welke gegevens** worden verzameld, **wie** de gegevens verzamelt, **waartoe** (de reden/het doel), en **waar** je kan aankloppen met vragen over die gegevensverwerking.

Het valt niet altijd mee om die informatie te geven. Onder een camera is een bordje te hangen, maar hoe informeer je iemand bijvoorbeeld over het verwerken van mobiele telefoongegevens die doorheen de openbare ruimte worden verzameld? Het recht op informatie is dus **niet altijd gemakkelijk** in de praktijk om te zetten. Als burger in de stad kan het moeilijk zijn de juiste informatie te vinden.

TOESTEMMING

Veel mensen denken dat een verwerker van persoonsgegevens de betrokkenen telkens om toestemming moet vragen. **Niets is minder waar**. Jouw persoonsgegevens mogen in volgende gevallen **zonder toestemming** verwerkt worden:

- Er is een **wettelijke verplichting** toe (denk aan belastingen).
 - Het dient een **publiek belang** (zoals openbare veiligheid).
 - Het is een **gerechtvaardigd belang** van een private partij (zoals voorkomen van fraude of diefstal).
 - Het is nodig voor het **uitvoeren van een contract** (bijvoorbeeld een internetabonnement).
 - Het is van direct **levensbelang** (bijvoorbeeld bij een ongeval op straat).
- In alle andere gevallen is je toestemming inderdaad nodig.

HERGEBRUIK VAN GEGEVENS

Persoonsgegevens die voor een **bepaald doel** zijn verzameld, mogen **niet zomaar** voor een ander doel **hergebruikt** worden. Als het andere doel direct verbonden is met het oorspronkelijke doel, kan dit eventueel wel. Zo kan je bijvoorbeeld de e-mailadressen die verzameld zijn voor een enquête, hergebruiken om de deelnemers te informeren over de resultaten van de bevraging. In alle andere gevallen moeten de betrokkenen **geïnformeerd** worden over het nieuwe doel.

Als voor de oorspronkelijke verwerking toestemming nodig was, dan moet er eerst **opnieuw toestemming** gevraagd worden. In het geval van gegevensverzameling in de smart city specifiek, is het in sommige gevallen dan zelfs nodig dat er eerst **opnieuw overlegd** moet worden met de volksvertegenwoordiging in de gemeenteraad.

Kenniscentrum
Data & Maatschappij

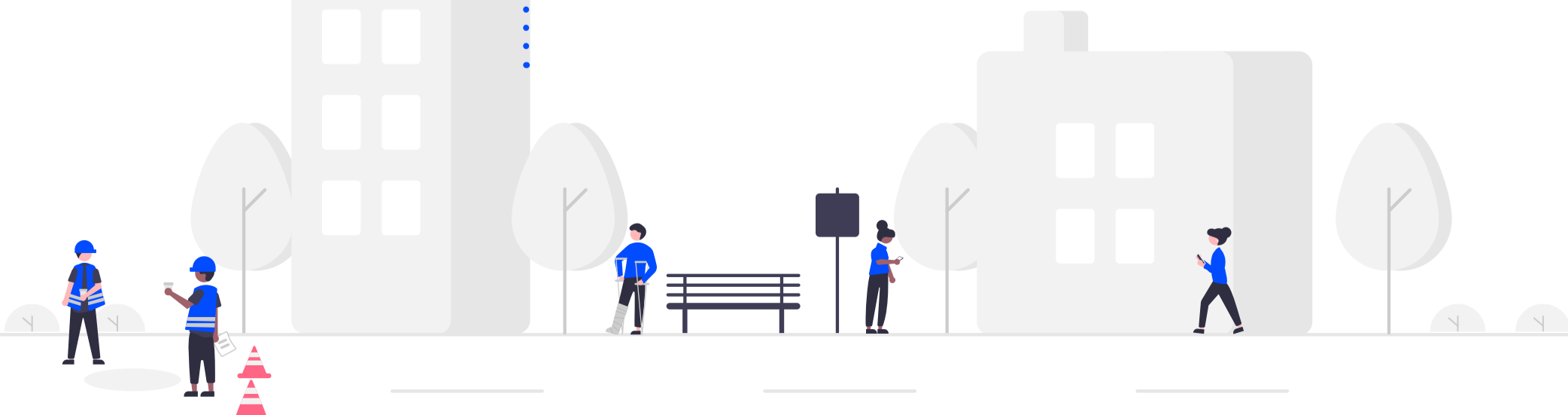
AI VLAANDEREN
SOLVEN AAN JE DIGITALE TOEKOMST

SPECTRE

SMIT
STUDIES
MEDIA
INNOVATION
TECHNOLOGE

Kenniscentrum Data & Maatschappij (2022). Fiche: Wat zijn de rechten over je persoonsgegevens in de slimme stad? Brussel: Kenniscentrum Data & Maatschappij.

Deze fiche is verkrijgbaar onder [een CC by 4.0 licentie](#). Illustraties via [unDraw](#).

VERSCHIL PUBLIEKE EN COMMERCIËLE RUIJTE?

In steden en gemeenten lopen **publieke ruimten** en **commerciële ruimten** soms ongemerkt in elkaar over. Overdekte winkelcentra bijvoorbeeld zijn commerciële ruimten waarin **deels andere regels** kunnen gelden dan op de openbare weg. Camera's hangen er niet om de openbare veiligheid te waarborgen, maar bijvoorbeeld om diefstal en fraude tegen te gaan. In winkels en winkelcentra bevinden zich vaak nog meer sensoren, zoals wifi-trackers, die ook kunnen worden gebruikt voor **marketingdoeleinden**. Er is dus een verschil in hoe jouw persoonsgegevens worden gebruikt.

WAT KAN JE ZELF DOEN?

Heb je vragen over hoe en waarom gegevens over je verwerkt worden, dan kun je die stellen aan **de verantwoordelijke voor de verwerking**. Het recht op informatie vereist namelijk dat er altijd **contactgegevens** vermeld staan bij de verzameling en verwerking van persoonsgegevens, zoals op een informatiebord bij een camerazone.

Je kan meestal ook beroep doen op andere rechten, zoals het **recht op inzage** in de gegevens die over jou zijn verzameld, het **recht om die gegevens te corrigeren**, en het **recht om die gegevens te laten vernietigen**. Voor deze rechten zijn **termijnen** vastgesteld waaraan de verantwoordelijke voor de verwerking zich moet houden.

MEER INFORMATIE?

Het Kenniscentrum Data en Maatschappij heeft [relevante fiches](#) over **minimale gegevensverwerking, klaar voor de AVG in 10 stappen**, en de vraag **of de AVG van toepassing is** (en zo ja, wat je rol dan is).

De websites van **de federale Gegevensbeschermingsautoriteit** (www.gegevensbeschermingsautoriteit.be) en **de Vlaamse Toezichtcommissie** voor de verwerking van persoonsgegevens (<https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie>) bieden meer informatie over verplichtingen en de rechten van betrokkenen.

Je kan ook **politici en beleidsmakers** aanspreken over verwerking van persoonsgegevens in de smart city.

